

هٔژاری ونا یٔ کسان ی دوا ی یٔ کسا لٔ کٔ فید . شیرین عبدالله

یٔک سا تٔ پٔ ی بٔ سٔر بٔاوبونٔ و ی فایرٔ سی کٔ فید-۱۹. ئاکام
تٔ ندروستیٔ کانی کٔ فید لٔ کورت و درٔ ژ خایٔ ندا شؤ نی ئم باسٔ
نیٔ، لٔ سٔر دا دٔ مٔ ؤ ت بٔ کورتی بجمٔ سٔر ئاکام کٔ مٔ لٔ یٔ تی
وئا بور یٔ کانی کٔ بٔ پٔ ی ئامارٔ جیهانیٔ کان پٔ دٔ چٔ ت چٔ ندین دٔ یٔ
بخایٔ نٔ ت ولٔ وانٔ یٔ بٔ هٔ ندیک ؤ ت درٔ ژ ما ؤ تریش بٔ ت.

فایرٔ سی نایٔ کسان ی:

هٔ ندٔ ک کٔ س نازناوی ' فایرٔ سی نایٔ کسان ی' لٔ ناؤ، لٔ کاتٔ کدا
کٔ فید-۱۹ جیاوازی نازانا نٔ لٔ نٔ وان توشبواندا، بٔ مٔ لٔ ئٔ ساسدا
بؤ هٔ ی پٔ ردٔ هٔ مٔ مٔ یٔ لٔ سٔر قٔ زٔ ؤ ن ترین دٔ ردٔ کانی کٔ مٔ گای
سٔر مایٔ داری سٔ ردٔ مٔ، ئٔ ویش ئٔ و نایٔ کسان یٔ یٔ کٔ ئم سیستم
لٔ سٔری لٔ اؤ ستاؤ.

لٔ استیدا هٔ ر کٔ فید نیٔ کٔ ئم نایٔ کسان یٔ سٔ لماندؤ؛ لٔ مٔ ژوی
پاندٔ میکدا، تاعونٔ شٔ سٔ دٔ ی ۱۴ بؤ هٔ ی مردنی ۱/۳ ی
دانیشوانی سٔر زٔ و ی، کٔ زٔ ربٔ ی ئٔ مانٔ هٔ ژار ترین کٔ سٔ کانی
کٔ مٔ بون. حٔ ؤ سٔ دٔ دواتر، هٔ شتا هاوکٔ شٔ کان نٔ گٔ لٔ اؤ.

لٔ مٔ سا لٔ یٔ أ بوردودا ؤ لٔ سایٔ ی کٔ فید-۱۹ دا، لٔ سٔرتاسٔری
جیهاندا، چٔ ندین جار ئٔ ؤ سٔ لمٔ نرا کٔ کوشٔ ندٔ یی کٔ فید لٔ و
کٔ مٔ لٔ اندا زٔ ر زیاترٔ کٔ لٔ ژ ی بٔ رزی هٔ ژاری ونٔ خٔ شٔ وچٔ ی شؤ نی
کارو ژیان ونٔ بونی خزمٔ ت گوزاری تٔ ندروستی گشتی وبٔ کاری یان
کاری ناجٔ گیری تیایٔ. وبٔ و پٔ یی لٔ ژ ی ئٔ و نٔ خٔ شیانٔ (ؤ ک
شٔ کرٔ، نٔ خٔ شٔ دٔ و دٔ مارٔ کان، سیٔ کان، قٔ لٔ و ی.) شان بٔ شانی
هٔ ژاری زیاد دٔ کات، توش بونی ئم کٔ سانٔ ش بٔ کٔ فید-۱۹ ولٔ دٔ ست
دانی کار ودٔ رامٔ تی خٔ زانٔ کان یان زیاد دٔ کات، وبٔ مٔ جٔ رٔ دٔ بنٔ
قوربان یانی یزی پٔ شٔ و ی نٔ خٔ شٔ کٔ لٔ کٔ مٔ گٔ دا.

یٔ کٔ کٔ لٔ و نمونانٔ، ؤ لاتی پٔ لیفیا (یٔ کٔ کٔ لٔ ؤ لاتی. هٔ رٔ
هٔ ژارٔ کانی ئٔ مریکای جنوبی)، بٔ پٔ ی لٔ کٔ کٔ یٔ ؤ یٔ کٔ لٔ گٔ قاری
لانستٔ ی بریتانی لٔ ۲۵.۱.۲۰۲۱ دا هاتؤ، لٔ ژ ی مردن لٔ ناوچٔ
هٔ ژارٔ کاند ا لٔ تٔ مموزی ۲۰۲۰ حٔ ؤ قات زیاتر بؤ بٔ راورد لٔ گٔ
هٔ مان کاتی ۲۰۱۹ (پٔ ش کٔ فید)، لٔ کاتٔ کدا ئم لٔ ژ یٔ لٔ ناوچٔ
دٔ ؤ مٔ ندٔ کاند تٔ نها دوو قات بو.

<https://www.thelancet.com/journals/langlo/article/PIIS2214-109>

۷۰٪ کرکارانی بلیفیا کاری ناجگیر وب کنتراکتیان هی وب وب هیج جری بیمی کی کمای تی، وئی مم خی هیکار ک ناهاست بر بتشئی فایرسم بگیرت چونک ئم کرکاران ناچارن سلامتی خیانو خزانگانان بکن ب قوربانی قوتی ژانین. لکات کدا دوت کرکارانی هاتو چ وکشتوکای وبازا کانی ب "کرکاری پیویست" ناساندو، وئی مم جری کاران زیاترین متریسی باوبونوی فایرسم ککیان تیادای، ودوت بکاره نانی دمامک و دست ککش وهتد. ی فزر کردو ب سریاندا، بام ئم کرکار کم درام تان دبت ئم ئامران و هروها تاقیکردن و کانیشیان لگیرفانی خیان بکن.

ل هندک وکات وک بریتانیا وئمریکا، سرری ای هیبونی یارم تی دوت ب توشبوانی کفید وئو کساننی ب هی کری ناو ب کار بون، ئم یارم تیان ژری کی زری هاو اتیان ک پیویستیان پیی یان هر شمولیان ناکات یان دستیان پیا اناگات ل بر نشارزایی دیجیتالی وسیستمی می فرم پکردن و یی کجار ئا ز وبیرکراتی ویان ن بونی ئینت رنت وکمپیوتر.

ژری هیژاری:

پیی ئامار کانی سندوقی دراوی نو دوت تی ل ۲۰۱۹ دا زیاد ل ۶۲۱ ملین کس لجهاندا (۸۰٪) ل خوار هی هی ژاریدا دژیان (ستاندردی ۱.۹\$ داهاتی رزان بکارهاتو ب پناسی هی هی ژاری!).

ئم ژمار یی ل ۲۰۲۰ دا گیشته ۷۶۶ ملین (۹.۹٪) لکات کدا پیشبینی دکر ۱۲۰ ملین زیاد بکات. (وات ۱۴۴ ملین زیادی کرد). بانکی نودوت تی پیی وای ل ۲۰۲۱ دا زیاد ل ۱۵۰ ملین کسی تریش دت ئم یز و.

نایکسانی ل بوژان و ی ئابوری وکات:

ب گومان کفید کاریگری ل سمر ه موو و اتانی جیهان داناو بام ب ووات پیشکوتو کان وک شک ککی کاتی. و اتانی وک بریتانیا و ئمریکا سرری ای ئوی زیانکی یی کجار زری ب شریان لکوتو ل م پاند میکدا، توانای دابین کردنی چ ندین ملین ژم فاکسینیان هی ب هاو اتیان خیان (ک ئم ب ت مای هی خدی توند ل جیهاندا و کخرای ت ندروستی جیهانی ناوی ناو ناسی نالیزمی فاکسین) وبم جری لوانی ببتوانن تا ادییک ئابوری ووات ک ببوژن و. هندک وک ک ندا ئم ند فاکسینی ک یو ک ۵

قائى ژمارى دانىشتوان.

لايىكى كى و ناديار كى و اتانكى و ك زيمبابوى، مكسيك،
پاكستان، دىستان بى فاكسين اداگات. تانانت همى خراس شارزا
ئابورى جيهانى و گشس سندن ل پيمانگاي بروكينگس
للكى ينى و يكىدا م ترسى ب ردى وامى زيادبوني ئىشلى هئارى
دخاتى و، پشبنى دكرت ئم ئاكام ئابورى و ك م ا ي تيان
درى خاين بن وتانانت هئ تاكو ۲۰۳۰ و دواتريش.

ئم م ترسى بى و لاتى هئاركان يى كجار زياتر كى زربىيان
لوانى يى تاكو ۲۰۲۲ ش دىستان بى فاكسين ا نىگات ئم ش بى ماناي
نخشي كى ب ردى وام دى بى ت ل كوشتن و هئار كى زى زياتر
ل ناوياندا. س ر ا ي ئم زربىي ئم و اتان د رگىرى چ ندين
گرفتى و ك شى و برسى تى و ك شم ك ش و گ ندى و نى بونى خزم
گوزارى س ر كى كان. هتد.

ئاكام ك م ا ي تى كان:

ل چى ند مانگى ا بوردودا تيشك خرا و تى س ر ئاكام كانى ئم پ تاي
و ك ئىشلى بى كارى و نى خ و ندى وارى، توندوتىرى بى رامب ر ژن و
مندا، نزم بونى وى ئاستى كرى كار. هتد بى بى نى داخستنى
سنوركان وقوتابخانكان و شونى كار و پا بى ند بون بى ينمايى كانى
خ پاراستنى و. ل هئ ندى و لات دى بى نر ت ئاستى كرى ب رز ب ت و
بى ام ئم بى هئ تياچونى كار كرى نزم كانى و يى بى پلى
س ر كى.

بى ام ز ر ئاكامى تر هئى ك م تر ديار و ك ئىشلى واز هينان ل
خ و ندى، ك و تى ز ر بارى ق رز، بى خانى ولانىي، ب د خ راكى و زياد
بونى ئ گ رى توشبون بى ن خ شى.

بى پىي ئامار جيهانى كان يى ك مليار مندا ل قوتبخان دى وام
ناكات. زربىي هئ ر زرى ئمان بى تاي بى تى ل ولاتى هئاركاندا،
دىستان بى هئى ئىنتى رنىت و ك مپيوتىر ناگات و ناتوانن ل دوور و
بخونن، بارودۇخى ما كانىان گونجاو نى بى خ و ندى و ف ر بون
ول خانى وادى ناچى گىر و بى ئاسود دا دى زىن. كچان بى ئىشلى كى
زىاتر واز ل خ و ندى دى هئىن و بى م پىي زىاتر ز ر ر م ندى.

جگ ل دىست دانى هئلى كار و ك م بونى وى دى رام ت، خانى وادى كان
دوچارى گرانى و ق رز بون بى تاي بى تى ئوانى كى مندا بىان هئى. بى
پىي للكى ينى و يى كى رىزلىش فاوندىش كى ك نگرى نى قابى كانى
برىتانىا (تى يو سى) بىاوى ك ردى ت و، ئو فامىليانى كى پش
پاندى مىك كى ك م ترىن ئاستى دى رام تىان هئ بو، ئىستا دو قات
م س ر فىان زيادى ك ردى. نىك هئ ر خواردن و كا ا كانى تر گران بون،

وبه بنای لایحه‌ها و مانع‌واریان ماسر فی سوت‌مانی و کار با و تا و
هتد. زیادی کرد و جگه لایحه‌چوی خوندنی مندا کانیان لایحه
ما و.

ژماره‌ی کی ز ر ئوانی کاریان لایحه‌ست داو توانای دانی کر
خانویان نی و بم جره به خان ولان بون. کخرای شملتاری
بریتانی دت ل ۳ مانگی یکه می دوی سه ره دانی پاند میک که
ژماره‌ی چاو و انکردوانی نیشته جیون ۶۰۰۰ زیادی کرد.
زیاد بونی توندوتیژی به رامبه ر ژن و کوشتنیان کراو و یک ناکام کی
است و خای نمایه کانی خپاراستن ولایه ما و مانع وای ژنان و کچان
لایحه‌گه بکوژانیاندا و دت ست ان گیشتنیان به خزمه ت گوزاری
فریاد و تن و یارم تی دان، به لگای زری هه ی و چ ندین ناماری جیهانی
هه ی که ئم دس لم نی.

لایحه عیرا قدا:

لایحه سایه‌ی سیستمی سیاسی به رژوا میلیشیایی و گندلی حیزبه قومی
و ئیسلامیه کاندای که هیچ جره ز مانع تکی که مایه تی به خک تیا
نی، و هیچ جره یارم تیه کی نابوری دت به توشبوانی که نا
و خان واد کانیان و کسب و کاریان دابین ناکرت، لایحه سا
ابوردودا ئی هه ژاری به ادده ی کی ترسناک زیادی کرد.
لایحه سگاندن کی و زار تی پلاندانانی عیراق به پشتیوانی یونیسف
و بانکی جیهانی و دسپه شخری گشای مرئی ئکسفرد لایحه نا و استی
۲۰۲۰ دا؛ مندا و گنج زربای هه زری ئو ۴.۵ ملیون (۱۱.۷٪)
پهک دهه ن ک لایحه م ترسی هه ژاری ونه داریدان به بنای
که نا و.

ئیه‌ی هه ژاری لایحه سایه ۲۰۱۸ دا ۲۰٪ بو، ئم لایحه ۲۰۲۰ دا زیادی
کرد و به ۳۱.۷٪ که یه کسان به ۱۱.۴ ملیون! وزربای هه زری
ئمان مندا و گنج.

سیستمی تندرستی گشتی عیراق یه کجار و لایحه یزی نه بودایه،
لایحه کاتکه کایه کرتی تاییه لایحه بوژاندن و دایه، ولایحه چند سایی
ابوردودا دیان و سدان کلینیک و خسته خانای تاییه کراو ته و. به
متمان یی خک به سیستم که گومان و به باو یی به نمایه
تندرستی کان و بایه خندان پیمان دروست کرد و ته نان
خدیزینه و لایحه تهست و فحس کردن و چون به خسته خان. پزشکان و
کارمندان تندرستی ئی ژان دبین ژماره‌ی توشبوان و گیان لایحه
دان زیاتر لایحه وای که تمار دکرته چونکه کرکاران ونه داران
لایحه کزری ۱۴ ئی ژ کزرتینه یان نی لایحه ما و دانیشن و کار نه که

تاچاک دے بندہ وے و خے یان و دے ورو بے ریان بپار زن، و کارے کا نیان بے جے رے ک نیے کے بتوانن لے ماے وے ئے نجامی بدن، هے مو شے پے لے کی تازے کے رے نا بے ک شاے اوے گے ورے ی تازے هے ژار کردن و چالے نجی تے ندروستی زیاتر لے گے خے یدا دے هے نیت.

خزمے ت گوزاریے گشتیے کانی تر وے ک خویندن وئاو کارے باو سوتے مے نی وے گے و بان و خانوبے رے هتد بے هے مان شے وے وے رانے وکے تے تے بے ر شاے اوے پرایفے تایز (تایبے تی) کردن.

بے گومان کے فید-۱۹ وئا کامے کانی بے چے ندین ساے ی تر باس دے کرے ت و هے شتا بے تے و اوے هے مویمان نے زانیوے. فاکسینے کان و چارے سرے کانی کے فید چالے نجی تازے لے گے خے یان دے هے نن هے روکے سرے تاکانی لے ئے ستادا دے ردے ک وے ت بے ناسیے نالیزمی فاکسین و بیرتے سکی وے تے گے ورے کان و دے ست گرتنیان بے سرے فاکسینے کاند لے سرے حسابی هے ژارانی دنیا. هے ر لے ئے ستادا سر هے دانی چے ندین ن وے ی تازے ئے م فایرے سے پرسپاری تازے ی هے نا و تے ئارا و و بے گومان لے هے مو قے ناغ و هے چون و د اچونیکی پاندے میکے ک د ا نایے کسانیه کان زے قتر دے بند وے. نایے کسانیه و هے ژاری بندے مای سرے کی ک مے گای سر مای داریے و ئے م سیستے مے خے ی دروستکے ری نایے کسانیه.

لے وانے ی هے رگیز سر چا وے ی سرے کی ک فیدمان بے ن دے زرے ت و و یان نے توانین بے ر بے پاندے میکے داهاتو بگرین، ئے گے ری پاندے میکے تروکارے ساتی سروشتی تر لے داهاتویے کی نزدیکدا هیچ بے دور نازانرے ت. بے لام گے ورے ترین چالے نج لے بے ردے م ک مے گای مرے یی ئے م د ا کارکردن بے ن هے شتنی ئ و هے ژاری و نایے کسانیه ی ک ب و هے گیان لے دے ست دانی زیاد لے ۲.۳ ملین هاومرے قمان و داسے پانی ن هے م تے و بے ئاسودے یی بے سر داهاتوماندا.

شیرین عبدالله

7.2.2021